

Az Útmutató 2012. évi májusi igéje:

**Mert az Isten minden teremtménye jó, és semmi sem elvetendő,
ha hálaadással élnek vele.” (1Tim 4,4)**

Szeretemben megélt dolgaink

„Ha a Pál kéménye füstöl, / Péter attól mindjárt
tűszköl; / Ellenben a Péter tyukja / Ha kapargál / A
szegény Pál / Háza falát majd kirugja; / Ebből aztán
lesz hadd-el-hadd, / Mely a kert alá is elhat! / Ez sem
enged, az se hagyja, / S a két ház kicsinye, nagyja /
Összehorgolnak keményen, / Mint kutyájok a sövényen
/ Innen és túl összeugat / S eszi mérgében a lyukat.“
(Arany János: A fülemile)

Arany János versében Péter és Pál csak a naptárban
férnek meg békességben egymással, az életben a
fülemile füttyén is perre mennek, hisz nem tudják
eldönteni, kié a madár és
kinek is füttyül olyan
gyönyörűen.

Véget nem érő viták,
el nem mozduló
álláspontok, a végsőig
kitartó harc a magunk
igazáért. A másik fél
álláspontját meghallgatva
persze teljesen másként
szól a történet. Ez se
enged, az se hagyja, a
történekek végén pedig
megtört, megbántott és
megsebezett emberek
állnak, akik még az utolsó
pillanatig is egymásra
gyűlölködnek, kígyót-békát
kiabálnak. A fülemüle
füttyén folyó harcoknak
azonban nem szoktak
nyerteseik lenni.

A tanítványok közül Jakab és János a Jézus-közeli
helyekért verseng (Mk 10,35-45). Ha majd eljön az Úr
dicsőséges uralkodása, szeretnének a jobb és a bal
oldalon ülni. A hatalomból, hírnévből és világi
javakból részt kívánás vágya és az érettük folyó harc a
tanítványokat sem kerüli el. „Ki a nagyobb?” –
öntudatlanul születik meg a kérdés és kezdődik az
összehasonlítás. A „Hogyan tudom utólni, megelőzni
vagy előnyömet megtartani?” – törekvése figyelmemet
az élet lényegéről tereli el és értelmetlen küzdelmekbe
visz bele. A „Hogyan tudom nyomasztó nagyságát
csökkenteni?” – indulatával pedig elsősorban magamat
pusztítom és alacsonyítom.

Bábel tornyának története a nevet szerzés
törekvésének kudarcáról szól. Az összezavart nyelvű
emberek pedig sem egymást nem értik, sem a világot,
törekvéseik befejezetlenek, sorsuk a szétszórás és
céltalanság magánya.

De közöttetek nem ez a rend! A nagyságért
veszekedő tanítványoknak egy teljesen új irányt mutat
fel Jézus: az önfeláldozó szeretetet. Ez a szeretet
felülmúlja rész szerinti ismereteinken alapuló vélt
igazságainkat. Ez a szeretet helyreteszi önérdekből
fakadó hamis hangsúlyainkat. Ez a szeretet ott is utat és
lehetőséget lát, ahol
minden más megoldási
kísérlet kudarcra van
ítélve. Ez a szeretet nem
logikus és nincsenek
feltételei; a halált is
vállalja és a kereszten is
megbocsátást kér a
keresztre juttatóknak. Ez
a szeretet felismeri, hogy
maga is az Isten halálig
menő szeretet-
elkötelezettségéből él, és
ebben talál teljességet.

„Valaha én is úr
akartam lenni; / ó bár jó
szolga lehetnék! / De jaj,

szolga csak egy van: az Isten / s uraktól nyüzsög a
végtelenség.” Weöres Sándorral együtt mi is
felismerhetjük, hogy az önfeláldozó szeretet krisztusi
útjának járása ember-létünk legnagyobb kihívása és
lehetősége. Személyes kiteljesedésünk útja is ebben
nyílik meg, hiszen azt élhetjük, amire elhívottak
vagyunk, nem pedig idegen célok és törekvések vezetnek
életünk. Embertársaink sem eszközök, vagy terveink
részei csupán, hanem az irántuk való szeretet motiválja
és erősíti lépéseink. Végeességünk és töredékességünk
pedig már nem teher, hanem felismert és elfogadott
valóság, amelynek Krisztusban létezik teljessége. Így
szól minden mai Péterhez és Pálhoz a korinthusi
levélben megfogalmazott életprogram: „Minden
dolgokat szeretetben menjen végbe.” (1Kor 16,14)

Dr. Solymár Mónika

GYÜLEKEZETI ALKALMAK ÉS HÍREK

Istentiszteletek

- **Bécs, Auferstehungskirche - 1070 Wien, Lindengasse 44/a. kápolna**

2012. május 06. 11.00 óra Istentisztelet

2012. június 03. 11.00 óra Istentisztelet úrvacsoraosztással

- **Graz, Heilandskirche - 8010 Graz, Kaiser Josef-Platz 9.**

2012. május 06. 16.00 óra Orgonazenés istentisztelet

2012. június 03. 16.00 óra Istentisztelet úrvacsoraosztással

Istentiszteleteinket közös beszélgetés és szeretetvendégség követi.
Szeretettel hívjuk istentiszteleti közösségünkbe!

A lelkesi hivatal telefonszáma: ☎ +43 650 587 7712 E-mail: ✉ evang-ungarisch@aon.at

Home page: www.evangel-ungarisch.at Blog: ausztriai-magyar-evangelikusok.blogspot.com

Gyülekezeti alkalmak

- **Gyülekezeti szeretetvendégség, vendégünk Szalay-Bobroviczky Vince nagykövet Bécs, 1070 Lindengasse 44/a – 2012. május 06. (vasárnap) 11.00 óra**

Szeretettel hívunk mindenkit szokásos tavaszi gyülekezeti együttlétünkre májusban. Vendégünk Szalay-Bobroviczky Vince nagykövet, aki Magyarország jelenlegi helyzetéről szól. Az istentiszteletet követő közös ebédnél lehetőség van a kötetlen beszélgetésekre, baráti együttlétre. Köszönjük mindazoknak, akik az ebéd készítését felvállalták, a szervezésben aktívan résztvesznek. Süteményekkel való hozzájárulásokat kérünk, és szívesen fogadunk!

- **Orgonazenés istentisztelet – Graz, Heilandskirche - 2012. május 06. (vasárnap) 16.00 óra**

„Énekeljétek az Úrnak új éneket!” – hangzik Kantate vasárnapján (Húsvét utáni 4. vasárnap) a 98. zsoltár felhívása a gyülekezet Istent dicsőítő hálaadására. Orgonazenés istentiszteletre hívunk mindenkit 2012. május 06-án, 16.00 órakor a grazi Heilandskirchébe (Graz, Kaiser Josef Platz 9). Az istentisztelet keretében is különleges figyelmet szentelünk az énekben és zenében kinyilvánított magasztalásnak. Az istentisztelethez kapcsolódóan pedig orgonistánk, *Szeitl Zita* játszik a Heilandskirche orgonáján. A prédikáció alapigéje - Jelenések könyve 15,2-4 – kerül zenei formában is megjelenítésre.

- **Budapest-Újpesti és a Bécsi gyülekezet találkozója**

Evangélikus templom, Bécs, 1070 Lindengasse 44/a – 2012. június 03. (vasárnap) 11.00 óra

A 2012. június 03-i istentiszteletünkön a Budapest-Újpesti Evangélikus Gyülekezet kb. 40 fős csoportja lesznek a vendégeink. Busszal érkeznek Bécsbe, részt vesznek az istentiszteletünkön, lelkészük, *Solymár Péter Tamás* fog prédikálni. Ezt követően velük közös ebédet tartunk a gyülekezeti teremben. Délután bécsi városnézésen vesznek részt – belváros és Schönbrunn -, szívesen vesszük gyülekezetünk tagjaitól is az ebben való jelenlétet, közreműködést.

- **Gyülekezeti piknik - Graz, Fading – 2012. június 17. (vasárnap)**

Gyülekezeti pikniket szervezünk 2012. június 17-én 11.00 órától a Grazban és Graz környékén lakó tagjainknak és barátainknak. A Szalai házaspár Fadingi házánál találkozunk, ahol már évek óta együtt bográcsolunk. A cím: *8143 Fading 6*. Jelentkezni a lelkesi hivatal számán vagy Kiss Viktornál (06643502214) lehet. Akik nem tudják megoldani az utazást, azok szállításáról igyekszünk gondoskodni. Családtagokat, ismerősöket is szeretettel látunk!

A Bécs-Lindengassei evangélikus templom 50 éves jubileuma

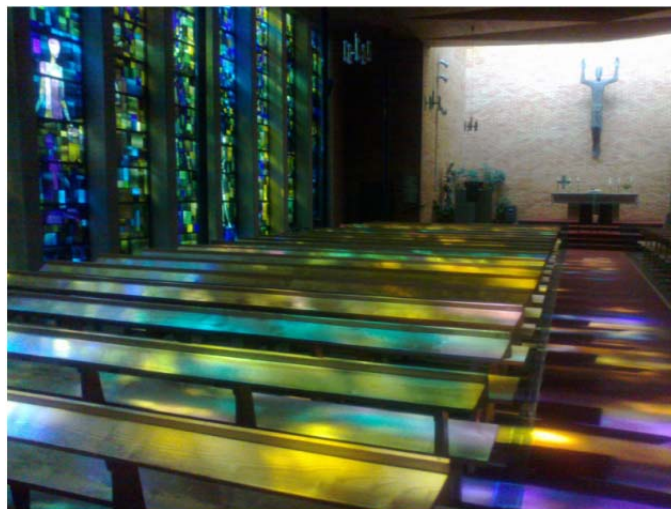
50 éves évfordulót ünnepel a Bécs-Lindengassei evangélikus gyülekezet. Három évig tartó építkezés után, 1962. április 29-én került sor új templomának ünnepélyes felszentelésére. A templom belső tere 500 személy számára biztosít elegendő ülőhelyet (34 m hosszú, 7,5 m magas). A bal oldali üvegfal 12 modern üvegfestménye Jézus életének eseményeit ábrázolja. Különös atmoszférát ad a templomnak az ezen keresztül beáramló fény.

Gyülekezetünk 1966. február 27-e óta e templomban ill. a hozzá tartozó kápolnában ünnepli magyar nyelvű istentiszteleteit. A Feltámadott Jézusról elnevezett templomban az oltártér meghatározó Krisztus-ábrázolása emlékeztet Jézus ígéreterére és jelenlétére: „Íme, én veletek vagyok minden napon, a világ végezetéig!” (Mt 28,20) Ez az íge szerepel a templom alapkövében is, és ezzel az ígével köszöntöttük mi is a Neubau/Fünfhausi gyülekezetet a 2012. április 29-i jubileumi istentiszteleten.

Kedves Olvasók!

A bécsi Lindengasse 44/a szám alatt található evangélikus Feltámadás-templom ünnepélyes felszentelése 50 évvel ezelőtt történt. Ez a templom kívülről nem tűnik fel az érkezőknek, az utcáról nézve nem ismerhető fel (még) templomként. A belső teret látva annál nagyobb a belépő csodálkozása: a bal oldali színes üvegfal látványa valamint a Feltámadott nagy hatású ábrázolása az oltártérben. A fény fentről érkezik, a Feltámadott áldásra emelt kézzel néz szembe velünk.

Isten áldását kívánom magunknak a jelenlegi gyülekezetépítési fázisban. Magunknak, egyrészt a Bécs Neubau/Fünfhausi evangélikus gyülekezetnek, amelynek kb. 1.800 gyülekezeti tagja a 7. és a 15. kerületben él. Másrészt Isten áldását kívánom azoknak

Az osztrák gyülekezet jelenlegi lelkésze az áldás szavaival emlékezik erre az évfordulóra és szólítja meg a magyar istentiszteletre érkezőket:

is, akik gyülekezeti helyiségeinkben összejönnek. Az Ausztriai Magyar Evangélikus Gyülekezet tagjainak, az evangélikus Michael-testvériség(Michaelsbruderschaft) közösségének és minden érkező vendégünknek. A közösségi-gyülekezeti építkezések a Feltámadott áldásából éljenek!

A külsőtől a belső felé vezető útra helyezem a figyelmet: a spiritualitás régi és új formáinak felismerésére és gyakorlatára, a hitvallásos életfolytatásra, vagy az imádkozásra, pl. a globális igazságosságért. Gyülekezetünkkel kapcsolatban közelebbi és aktuális információkat honlapunkon találnak: www.evang7.at. Szeretettel köszöntöm a magyar gyülekezet tagjait:

Mag. Hans-Jürgen Deml, esperes

A templomkert varázsa

Vendégeink a Budapest-Újpesti Evangélikus gyülekezet tagjai

Különös varázsa van a templomkertnek! Hagyományosan ott vannak azok a fák és virágok, amelyeket előző generációk tanúi ültettek, tudván, az utódok majd hasznát veszik, így most a kert tükrében mutatom be az Újpesti Evangélikus Gyülekezetet.

Nálunk itt, Újpesten megtalálható a különleges *édesskömény* (Foeniculum vulgare), melynek teája a baba-mama kör kisbabáinak gyomorrontás esetén enyhülést adhat. A gyerekek is részt kívánnak a kertből, külön babaház és homokozó várja a kisebbeket, hogy a templomi prédikáció alatt ők is

„Erős Várat” építhessenek. Most ver gyökeret a szőlő, és hozza idén első gyümölcsseit, amelyből talán a hittanosok és a tipegő istentisztelet családjai egyszer majd mustot is ihatnak. A kert gyomjai is fontos szolgálatot tesznek, néha egy-egy szenvedélybeteg, hajléktalan a gyomlálásban talál békességre. Bár igaz, a szenvedélybetegek önségítő köre, amely minden héten összejöveteleket tart, gondoskodik a cigarettacsikk utánpótlásról, de mindig akad egy-egy bibliaórás néni, aki szorgosan összegyűjti a gyülekezet szemétmorzsait.

A templomkert ilyenkor tavasszal virágba borul, ideális alkalom egy gyülekezeti bográcsozásra, ahol az énekkar versenyt énekel a madarak hangjával, a presbiterek pedig baráti bölcsességgel megjegyzik: „az idei gulyás sokkal finomabb, mint a tavalyi”. Itt vannak a gyöngyfűzők és az angol csoport tagjai is. A templomkert elég zárt, amolyan „Erős Vár”, annak minden előnyével és hátrányával. Védelme és oltalma enyhülést ad, de éppen ezért nehezen közelíthető meg. Talán csak úgy, ha kívülről dobnak be valamit! Sörös üveg, injekciós tű, petpalackok sokasága a mai kor utcaiállításának szimbólumai lehetnének, de találtunk már muzeális bábfigurát, amely éppen az ördögöt ábrázolja. A pesti kiskörút babaklinikája csodálkozva nézi; 70 éve gyógyítja a babákat, de ilyen papírmáséból készült ördög-fejet még nem látott. Persze berepül néha a focilabda is, mert a szomszéd játszótér focikertje is közel van. Ilyenkor csak beugranak a gyerekek a labdáért és már szaladnak is vissza, mert sok gyermeket a szülők bárhová elengednek, csak éppen a templom környékére ne menjenek.

Mint minden gyülekezetnek, így a templomkertnek is van legendája. A háború alatt, amikor sok autót elkoboztak katonai célból, valaki ide ásta el járművét, amely a templomkertben várja „felszabadítását”. Hogy igaz vagy nem igaz, nem tudjuk, de gyülekezeti legendának elég jó. A kert állatai is sokakat megörvendeztetnek; nem véletlen, hogy a zsolttáros ígérete is kiterjed az állatvilágra: „Uram, szereteted az égig ér, hűséged a fellegekig...embert és állatot megtartasz, Uram.” Bogarak, sündisznók és denevérek, madarak és macskák kergetik egymást, de a kert ura, Mazsola, a misszionárius eb. A kutyus mosolyával, csendes tekintetével folyamatosan hívogatja a gyermekeket, felnőtteket, így egyre többen kezdeményeznek beszélgetést a lelkésszel, és kerülnek közelebbi kapcsolatba nem csak a templomkerttel, de a gyülekezettel is.

Az oázis látogatói nagy prédikátorok is voltak. Itt élt Újpesten Gyökössy Endre református lelkipásztor, aki mindig figyelmesen szemlélte az élet csodáit és sok lelkiségi könyvében tanúskodik róluk. Néha ellátogat ide Tomka Ferenc plébános, aki a katolikus közösségi lelkiség szószólója, és Budapest-Káposztásmegyeren gondozza a Fokoláre közösség bázisát. Igazi ökumenikus kert ez a templomkert, ahová mindenkit szeretettel várunk!

A templom előtt a város is kertet varázsolt. Az árvácskák virágszigete hallgatója a vasárnapi találkozásoknak. Istentisztelet előtt és után a gyülekezeti mag itt beszélget az élet dolgairól. Számon tartva egymást, megszólítva újonnan érkezőket indulnak közösen a lelki hajlék felé, hogy a templomban hallott Igével éljenek.

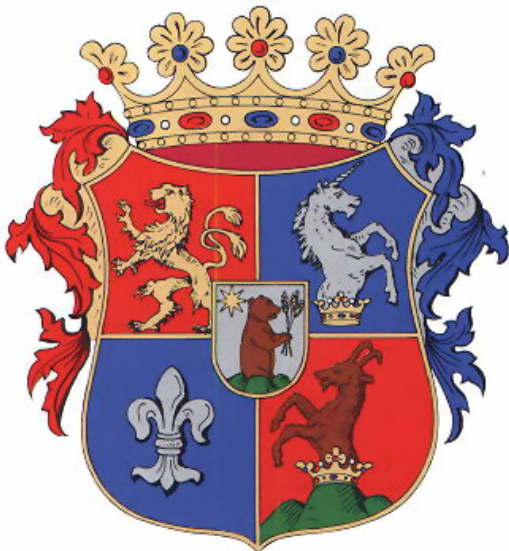
Gyülekezetünk Budapest IV. kerületének evangélikusait gyűjti össze, mintegy 600 tag közösségből. Énekkarral, gyöngyfűző körrel, önképző angol tanfolyammal, baba-mama közösséggel tesszük színesebbé a hétközi alkalmakat. A gyógyító vigasztalás is vezérel bennünket, amikor szenvedélybetegek önszolgáltató körének is teret adunk. Az évszázados liturgiai forma mellett új aktivitásokkal is próbálkozunk, hogy elérjük az isten-nélküliség csapdájában élő embereket. Az Új Találkozás tematikus istentisztelete minden hónap 3. vasárnapján este 6 órakor várja a templomkerülőket. Minden vasárnap 10 órakor tartunk istentiszteletet, havonta egyszer pedig a legkisebbekre is gondolunk és Tipegő Istentiszteletén a 0–8 év közötti gyermekek és családjaik alkalmát tartjuk, Lebstück M. u. 36. száma alatt található templomunkban. Missziói feladatunk a Budapest-Káposztásmegyeren élő emberek megszólítása, őket minden hónap 1. és 2. vasárnapján 9.00 órakor várjuk a Káposztásmegyeri Katolikus Templom kápolnájába.

Ez a bemutatkozás bepillantást ad az Újpesti Evangélikus Gyülekezet mindennapjaiba. Örömmel tekintünk a személyes találkozás áldására. Így köszönjük a meghívást, és ígérjük, a templomkert hangulatát is megidézzük 2012. június 3-án Bécsben.

Solymár Péter Tamás

A Szepesség a 19. század első felében - Egy kultúrtörténeti régió Johann Genersich élete és munkássága (Késmárk, 1761 – Bécs, 1823)

Szepes vármegye területe a 11. században gyéren lakott erdőség volt. A magyar népesség a 12. században telepedett le Gömör- és Torna vármegyéből. Még ebben az évszázadban megjelentek a szlávok és a szászok is. Legelső csoportjuk még III. Béla király uralkodása idején, az 1180-as években érkezett. Késmárkon 1190-ben már jelen voltak. A Szepesség német *Zips* elnevezése alapján *cipszereknek* nevezett szászok a felvidéki vármegye legjelentősebb gazdasági és kulturális szereplőivé váltak. A jelentős kultúrtörténeti régióban számos kiváló német, magyar és szlovák gondolkodó, tudós működött az évszázadok során. Közéjük tartozik *Genersich János* (Johann Genersich, Késmárk, 1761. augusztus 15. – Bécs, 1823. május 15.) történész, pedagógus, író is.

Szepes vármegye a Magyar Királyság északi részén helyezkedett el. Területének nagy részét a Magas-Tátra hegyvidékei alkotják. A 20. század elején kb. 170.000 lakosa volt. Központja Lőcse, jelentősebb települései Késmárk, Gölnichánya, Igló, Porpád. Címere 1593-ból való, négyes tagolásban a vármegye jelentősebb családjainak címere látható. Az oroszlán a Thurzó, az egyszarvú a Korotnok, a liliom a Draveczy és a zerge a Berzeviczky családok címereiben szerepel.

Tanulmányait Genersich a debreceni református kollégiumban kezdte, a felső iskolákat Késmárkon folytatta, és egy évig a pozsonyi evangélikus líceumot látogatta. 1782-ben a jeni egyetemre iratkozott be, 1785-ben visszatért hazájába. Három évig nevelő volt, majd 1788-ban a késmárki ágostai evangélikus líceumban a filológia tanára lett. 1818-ban ugyanazon intézetnél a történelmi tanszéket foglalta el. 1821-ben az újonnan alakuló bécsi protestáns teológiai intézetben az egyháztörténet és egyházi jog tanára lett. Történeti

művek, tankönyvek, valamint ifjúsági irodalom szerzője.

A Balassi Intézet – Collegium Hungaricum Wien, a Slowakisches Institut, az Institut für Kirchengeschichte, Donau Karpaten Raum és a Dr. Genersich Antal Alapítvány közös nemzetközi konferenciáján magyar, osztrák és szlovák előadók méltatják a Szepesség kultúrahordozó hatását és Genersich János tudományos tevékenységét.

Dr.habil. Szabó Csaba

Késmárkon az evangélikusok már 1533-ban iskolát alapítottak, amely nemcsak az írás-olvasásra megtanító grammatikai iskolaként, hanem gimnáziumi jelleggel működött. Az iskola fenntartásában, irányításában és felügyeletében az evangélikus gyülekezet mellett részt vállalt a szepességi nemesség is. Jelentőségét mutatja, hogy a Ratio Educationis megjelenéséig (1777) a felső tárgyak oktatásának jogával evangélikus iskolák közül csak a pozsonyi, soproni, késmárki, lőcsei és eperjesi rendelkezett.

A jelenlegi líceumi épületet 1775-ben építették fel. Az intézmény virágkorát az 1760-1839 közötti időszakban élte. 1788-ban a bölcséleti-filozófiai, 1801-ben a teológiai és 1805-ben jogi tanszék kezdi meg működését, amelyek a gimnáziumra épülő felsőbb tanulmányokat is lehetővé tettek. Hivatalosan 1801-ben kapta meg az iskola a líceumi fokozatot. 1805-ben 350 diák tanult a gimnáziumi és lyceális osztályokban. A vallás-erkölcsi nevelés és a tudományok színvonalas oktatásának törekvése végigkísérte a líceum életét.

Jelentős a késmárki evangélikus líceum történeti könyvtára és levéltára, amely közel 150.000 könyvet és kéziratot – közöttük több ősnymtatványt is - tartalmaz.

A német nyelvű konferencia programja:**8. Mai, 17 Uhr***Ort: Botschaft von Ungarn, Festsaal*

Eröffnung – Begrüßung

Vorsitzender: Karl SCHWARZ (Wien)17:10 Friedrich GOTTAS (Salzburg): *Die Zips – Geschichte, Kultur, Besonderheiten*17:40 Ivan CHALUPECKÝ (Levoča): *Historischer Horizont der Zips am Ende des 18. Jahrhunderts*18:10 János SÓLYOM, Jenő SÓLYOM, István SÓLYOM (Budapest): *Das Leben und Schaffen von Johann Genersich (1761–1823)*18:30 Präsentation der Dr. Antal Genersich Stiftung, Budapest — Verleihung der Auszeichnungen der Dr. Antal Genersich Stiftung (*Sándor Genersich, Attila Tankó, János Sólyom*)**9. Mai, 9–12 Uhr***Ort: Balassi Intézet – Collegium Hungaricum Wien***Vorsitzender:** István FAZEKAS (Wien)9:00 András F. BALOGH (Budapest): *Der Schriftsteller Johann Genersich*9:20 Ernst SEIBERT (Wien): *Johann Genersich, graue Eminenz der ungarischen Jugendschriftsteller im biedermeierlichen Wien*9:40 Iveta DRZEWIECKÁ (Kežmarok): *Pädagogisch-didaktische und theologische Ansichten von Johann Genersich in seinem Werk „Alfred. Ein Lesebuch für Jünglinge von fünfzehn bis zwanzig Jahren, zur Bildung des Herzens und des Geschmacks“*

10:00 Diskussion

10:20 Kaffeepause

10:40 János UGRAI (Miskolc): *Johann Genersich und die Aufklärungspädagogik in Ungarn*11:00 Mikuláš LIPTÁK (Kežmarok): *Professor Johann Genersich und sein Weltbild – aus seiner Erbauungsliteratur (Werkanalyse „Reden über vorzüglich wichtige Gegenstände der Religion, zur Beruhigung des Herzens unter den Stürmen der Zeit“*11:20 Márton SZILAGYI (Budapest): *Sonnenfels und Genersich*

11:40 Diskussion

Posters:

*Astrid K-Zwilingová: Der evangelische Friedhof in Leutschau**Attila Tankó – János Sólyom: Johann Genersich: Elisabeth I. (Ein Manuskript)**Péter Káša (Prešov): Zum Jugendwerk von Pavel Jozef Šafárik. Von Kežmarok nach Neusatz.**Oliver Rácz (Košice): Präsentation der Pavol Jozef Šafárik-Universität Košice/Kaschau/Kassa*

MITTAGSPAUSE

9. Mai, 15–17 Uhr*Ort: Balassi Intézet – Collegium Hungaricum Wien***Vorsitzender:** Csaba SZABÓ (Wien)15:00 Karl W. SCHWARZ (Wien, Bratislava): *Die Berufung Genersichs an die Protestantisch-theologische Lehranstalt*15:20 Gertraud MARINELLI-KÖNIG (Wien): *Johann Genersich und Öffentlichkeit: die zeitgenössische Wiener Presse und der oberungarische protestantische Raum*15:35 Miklós CZENTHE (Budapest): *Die Entwicklung des Leutschauer Evangelischen Lyzeums und der Evangelischen Gemeinde*

15:55 Diskussion

16:00 Kaffeepause

16:10 Robert SCHELANDER (Wien): *Jakob Glatz als Thema der Religionspädagogik*16:30 Ladislav SIMON (Košice): *Pavol Jozef Šafárik als Theoretiker und Literaturhistoriker*

Munkácsy festményei 130 év után ismét Bécsben!

Munkácsy Mihály (1844-1900) a *Krisztus Pilátus előtt* (1881) című képét 130 évvel ezelőtt, a bécsi Künstlerhaus alsó szintjének központi falán, azaz ugyanezen a helyen már egyszer kiállították. Már akkor tudatosan nagy gondot fordítottak a kép illúzióját emelő megvilágítására és annak lélektani hatására. Az 1882-es a bécsi bemutatóra 45 nap alatt majdnem 50.000 látogató zarándokolt el, olyan nagy benyomást és csodálatot váltott ki a nagyméretű és élethű jelenet az emberekben. Az akkor szenzációnak számító ábrázolásmód az orientális jellegű historizmus jegyeit ötvözte az átgondolt lélektani realizmussal.

A jól ismert bibliai jelenetben (János evangéliuma 18. fejezet) a festő Jézus méltóságát szembeállította a kifontolt gonosszággal. Az áldozat kiszolgáltatottsága az igazságtalan ítélkezők előtt látható, amivel a néző érzelmileg nagyon gyorsan azonosulni tud. Jézus arca - a többi nagyszámú szereplőével ellentétben - enyhén elmosódott („sfumato”), ez transzcendens lelkiállapotának kifejezése. Jézus már csak az utolsó ítéletet várja Pilátustól, akinek magába fordult arckifejezése még bizonytalanságot fejez ki. Az őket körülvevő személyek viszont „hangos” gesztikulálással igyekeznek rávenni a római helytartót, hogy helyettük végezzen Krisztussal.

Munkácsy *Trilógiájának* nevezett sorozata: *Krisztus Pilátus előtt*, *Ecce Homo* (1895-96) és a *Golgota* (1883-84) most együtt, azaz egyszerre láthatóak a bécsi gyűjteményes kiállításon. Témájukban éppen beleillenek a húsvéti hétbe és ezért különösen stílszerű volt a kiállítást március 29-én megnyitni. A gyűjteményes kiállítás 2012. június 3-ig lesz megtekinthető a Künstlerhausban. Azért is érdemes megnézni, mert a képeknek egy részét az USA-ból hozták vissza Európába. Munkácsy rengeteg képet adott el Amerikában, amit az utóbbi évtizedekben Pákh Imre műgyűjtő vásárol fel a Munkácsy Alapítvány javára.

Munkácsy Mihály: *Siralomház* (1869). E kép hozta meg számára a sikert és elismerést a Párizsi Szalon kiállításán.

De hogy kerültek a képek a tengeren túlra? Munkácsynak volt egy bécsi származású, ügynöke, akit Charles Sedelmeyer-nek hívtak. Ez a sikeres galerista és manager-alkat mondhatni igazi világsztárt alkotott a magyar festőművészből. Európa és Amerika fontos nagyvárosaiban szervezett vándorkiállításokat és a képeket is részben erre a célra rendelte meg. A további megrendelések már az elragadtatott nézőközönség köreiből jöttek. Munkácsy ezáltal nem csak Magyarországon számított a kor legnagyobb festőjének, hanem a nyugati világban is óriási népszerűségnek örvendhetett.

Az alföldi asztalossegédből, a bécsi, müncheni és düsseldorfi festőakadémiákon át egy párizsi kastélyban lakó, Ferenc József által bárói címet kapó festőkirály sorsa valóban rendhagyó. Két legnagyobb kitüntetését Párizsban kapta. 1870-ben a Szalon aranyérmét a „*Siralomház*”, és az 1878-i vilákiállítás nagy aranyérmét a „*Milton*” című képért.

Tehetsége, nagy festőműhelye és szenvedélyes életvitele izgalmas téma volt a korabeli sajtó számára. Nagy sikerei nagy vagyont hoztak létre, amiből ő is ösztöndíjak adományozására tetemes összegeket fordított. Ilyen módon kerülhetett több tehetséges fiatal magyar festő a párizsi műtermébe tanulni.

Munkácsyt életében nem csak a szerencse kísérte, hanem egy örökölt betegség, ami végül idegbajba sodorta őt. Élete utolsó éveiben már sűrűn gyötrő fájdalmak közt dolgozott. A kiállításon látható *Ecce Homo* már ebben a korszakban született. A nagy mester életét egy Bonn melletti ideggyógyintézetben, Edenichben fejezte be. Ezután Budapesten egy államfőhöz illő temetést rendeztek a 19. század legnagyobb magyar festőművészeinek.

Páll Csilla művészettörténész, Baden

Absender: P.b.b.
 Ungarisch-Evangelische Gemeinde
 AB in Österreich
 A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15
 Gefördert aus Mitteln der
 Volksgruppenförderung.
 Erscheinungsort: Wien
 Verlagspostamt: A-1060 Wien
 Zul.Nr.: GZ 02Z031072 M

Medieninhaber und Herausgeber: Ungarisch-Evangelische Gemeinde A.B. in Österreich, A-1060 Wien, Capistrangasse 2/15.
 Lelkészi hivatal telefonszáma: +43/650/58 777 12, Home page: www.evang-ungarisch.at E-mail: evang-ungarisch@aon.at
 Bankverbindung: Bank Austria, A-1011 Wien, Schottengasse 6.
 BLZ 12000. Konto Nr. 0029-04191/00. IBAN: AT701100000290419100; SWIFT (BIC): BKAUATWW
 Redaktion: Dr. Solymár Mónika, Tóth Géza

Reményik Sándor: Pünkösdi szomorúság

A Lélek ünnepén
 A Lelket lesem én.
 A Lelket, amely több, mint költemény.
 A Lelket, amely sosem volt enyém.
 A Lelket, amely sosem lesz enyém.
 A Lélek ünnepén
 Szomorún zendül egyetlen ígém:
 "Hogy születhetik újjá, aki vén?"...

Vidor Miklós: Pünkösöd

Hangot ha hallasz
 meg se fordulj
 én vagyok mindig én vagyok
 arcom többé nem láthatod
 Belém temetkeztél
 suhogok körülötted
 szél leszek vad szél
 hiába rejteznél
 menedékedben megkötözlek
 lángnyelvekkel lebéklyózlak
 soha már el nem oldozlak
 Hangot ha hallasz
 meg se fordulj
 én vagyok mindig én vagyok
 szemed ha üregébe apadt már
 arcom a lángban fölragyog

Kedves Olvasóink!

Újságunk ezen számában a mellékelt csekken adakozásra hívjuk támogatóinkat! Kérjük és köszönjük adományukat, amellyel gyülekezetünk lelki munkáját, működési költségeinket és az újság megjelentetését is támogatja. Itt köszönjük meg hálással eddigi támogatásukat, amelyet eljuttattak gyülekezetünkhöz. Köszönünk minden imádságos szeretetet és hordozást, valamint a gyülekezeti életünkben bármilyen formában megnyilvánuló tevékeny közreműködést is. Kérjük, továbbra is segítsék munkánkat. Köszönettel:

A gyülekezet presbitériuma

